

תעשיות ביטחוניות סקירה כללית

מחלקת מחקר | תכלית תעודות סל

רקע

ניסויים בטילים חדישים ומשוכללים, פיתוחים של מערכות הגנה אוויריות ויבשתיות, תולעי ביון מתוכנתים ומערכות הגנת סייבר, הם חלק קטן מהמושגים שתופסים את הכותרות בשבועות האחרונים. הסיבות לכך הן רבות ומגוונות, אך מעל כולן בולט החשש מאיומי הסייבר וההתגרות מצד מדינות טרור כדוגמת איראן וצפון קוריאה. כללי המשחק משתנים, אם נרצה, הם אפילו עולים שלב. כדי להתמודד עם אלה, נדרשות המעצמות (לצד מדינות קטנות יותר) להמציא את עצמן 'מחדש', לייצר אפשרויות מגננה בהתאם לאפשרויות המתקפה, לנטר תכניות של ארגוני ומדינות טרור ולהשאיר תמיד בקדמת הטכנולוגיה הארטילרית, על כל גווניה הנוכחיים. על מנת להצליח בכך, נדרשות החברות היצרניות, אזרחיות ברובן, לחקור ולפתח כל הזמן, עניין הדורש משאבים אדירים המוזרמים בהיקפים גדלים והולכים.

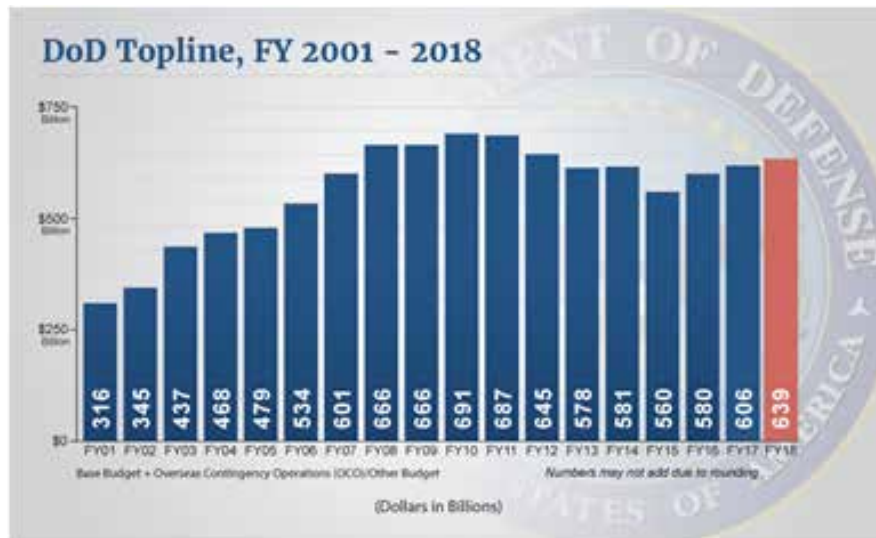
לאחר שנים בהן נסוב המחקר הארטילרי- בטחוני סביב מערכות נשק קונבנציונאלי מסורתי ואף בלתי קונבנציונאלי לצד ייצור ופיתוח כלי נשק מסורתיים (מטוסים, טילים, כלי ירי, ספינות, צוללות וכו'), הסקטור החם ביותר בתעשייה הפך להיות זה המתעסק בטכנולוגיות מקבילות המאפשרות ניצול שלהן לטובת כלי נשק חדשים, בעיקר מערכות חלל והגנה ואבטחת מידע.

מעבר מתעשייה מסורתית לתעשייה חדשנית-טכנולוגית

המשקל החשוב הנישא על כתפיהם של החברות מהתעשייה מביא עמו גם הזדמנות השקעתית יוצאת דופן. המעבר מתעשיית הנשק המסורתית לזו החדשנית-עתידיית גורר תקציבי עתק מהמעצמות לצד ארגונים וחברות עסקיות, וזו כאמור, פלטפורמה אטרקטיבית ביותר עבור המשקיעים.

עד כמה משמעותי הגידול בתקציבי הביטחון? מהגבוהים שבהיסטוריה

ארה"ב לבדה, החליטה על גידול של למעלה מ-50 מיליארד דולר לתקציב הביטחון שלה. על פי התבטאויות שונות של בכירי הממשל, הוסבר כי מטרת העל שלהם היא להציב, ללא עוררין, את ארה"ב כמובילה טכנולוגית בעולם הנשק, אך זו לא הייתה הבשורה היחידה שתפסה את הכותרות. הממשל האמריקאי, נוסף על המשרד לביטחון לאומי, הקימו משרד שיעסוק בתחום הסייבר בלבד. המשמעות של זה היא אדירה, כיוון שהיא מאפשרת עצמאות מיניסטרטגית בכל הקשור לאסטרטגיה הביטחונית שבארה"ב. במילים אחרות, האמריקאים הבינו שכדי להיערך נכון לאיומי הסייבר הגוברים, נדרש משרד ממשלתי רשמי.

אם לא די בכך, מלבד הצורך בחיזוק המערך הביטחוני של ארה"ב עצמה, לחברות התעשייה האמריקאיות מצפה עוד עבודה רבה, בעיקר בייצור עבור בעלות הברית של ארה"ב, ובראשן עומדת העסקה האחרונה שנחתמה עם סעודיה, עסקה שתגיע להיקפים של כחצי טריליון דולר (בדמות נשק), כשההערכות השונות מדברות על נשק בשווי של 110 מיליארד שיועבר כבר כעת, וההמשך יועבר בהדרגה בעשור הקרוב. המשמעות המיידית מההסכם הזה, היא בעיקר, שוב, עבור החברות היצרניות שארה"ב מתעשיית הנשק, החלל והסייבר. עבורן, דומה הסכם למעין 'חזוה אספיקה' אדיר שחתמו הן עצמן. אין ספק כי החלטות מעין אלה, מהוות קפיצת מדרגה של ממש עבור היקפי הייצור, המכירות והרווחים של הסקטור. מלבד ארה"ב, מדינות נוספות הודיעו כי יגדילו את תקציבי הביטחון שלהן ביניהן אנגליה, גרמניה, קנדה ואוסטרליה שצפויה להוציא על ביטחון מעל ל-50 מיליארד דולר אוסטרלי עד שנת 2021.

גם ישראל, שידועה כמדינת חדשנות מובילה בעולם, ממשיכה להגדיל את ההוצאות על רכישה ופיתוח של מערכות נשק וסייבר. חשוב לציין, כי הידע מיחידות הטכנולוגיה בצבא, הניסיון הרב שנצבר באקדמיה ובחברות הגדולות, הובילו להפיכתה של ישראל למרכז ידע עולמי בתחום. הוקם מטה סייבר לאומי, המהווה מודל לחיקוי על ידי מדינות אחרות, המבינות כי איום הסייבר הולך להיות אחד האיומים המרכזיים בשנים הבאות. מלבד זאת, בשונה ממרבית המדינות האחרות מלבד ארה"ב, גם מספר חברות ישראליות כדוגמת צ'ק פוינט, פאלו אלטו, סיסקו אשר רכשה את landcope הישראלית ועוד - צפויות להרוויח מהעלייה העולמית בהוצאות הביטחון, מתוקף היותן יצרניות ענקיות ומובילות בארה"ב.

קצב ההיערכות, הרכישות וההתחמשות של המדינות אינו היחיד שתופס את הכותרות

בשונה מתחום הנשק המסורתי, תחום הסייבר מאיים באופן ישיר גם על העולם העסקי. חברות שעוסקות בתחום הפיננסים או תשתיות מהוות יעד מרכזי לתקיפות, אך גם עסקים אחרים הסולקים כרטיסי אשראי ולמעשה כמעט כל עסק קטן יכול להיות מותקף על ידי גורם פלילי אשר ינסה לדרוש כופר או לגנוב מידע מועיל. לכן, סקטור זה צומח בקצב מהיר יותר מסקטור תעשיית הנשק המסורתי, ובהתאם חלה עלייה חדה במחירי המניות של החברות המרכזיות בתחום. לאחר שחדירות לחשבונות פרטיים, הפלת ארגונים עסקיים, ריגול עסקי ותעשייתי למכביר הפכו לשגרת היום יום, הצורך בהתארגנות המגזר העסקי הפכה למובנת מאליה. העסקים המפוקחים על ידי הרגולטורים, כמו חברות הביטוח והבנקים, הם הראשונים לאמץ את פתרונות ההגנה והאבטחה העדכניים, אך עם הזמן חברות נוספות מגדילות את תקציבי ההגנה שלהן מפני תקיפות סייבר, שיכולות לפגוע פגיעה אנושה בעסק. על פי הערכות של מומחים בתחום, תקציבי הסייבר צפויים להמשיך לגדול בשנים הקרובות לצד גידול במספר התקיפות. עם השנים, התוקפים משתכללים וחלקם פועלים בחסות של מדינות שאינן ידידותיות.

שוק ההון - קריצה למשקיעים

בפני המשקיעים שמעוניינים להיחשף לתעשיות הנשק והסייבר, עומדות 2 אפשרויות עיקריות המשלימות אחת את השנייה. לצד תעשיית הנשק המסורתית שממשיכה לייצר בקצב גבוה ואף זוכה לעליה בביקושים, נמצאת תעשיית הסייבר שמובילה את קדמת הטכנולוגיה העולמית. עבור שני תתי הסקטור, אין חולק כי ארה"ב מהווה את המרכז העסקי העולמי, מכאן, שהבורסה בארה"ב - היא הרלוונטית עבור המשקיעים בעת הזו.

תת הסקטור המסורתי - נשק וחלל

בהמשך למגמה החיובית בשנים האחרונות, החברות הכלולות בסקטור הנשק והחלל נהנות מביקושים גדולים יותר למוצריהם. הלחימה היום ובעתיד תבוצע בעיקר באמצעות אמצעי לחימה מתוחכמים ומדויקים יותר. הצורך באמצעי לחימה משוכללים יותר מגדיל את היתרון היחסי של החברות הגדולות בתחום, היכולות להשקיע תקציבים רבים במחקר ופיתוח ובהקמת מתקני ייצור מתקדמים ויקרים. ארה"ב הינה יצרנית הנשק הגדולה בעולם והיא הנהגת העיקרית מהגידול בביקוש העולמי לנשק. הגדלת הייצור בשנים הבאות תתמוך ביצירת מקומות עבודה חדשים, בהתאם לתוכנית הכלכלית של טראמפ, שתומך בהגדלת תקציב הביטחון ללא גידול בגרעון. העסקה האחרונה בין ארה"ב לסעודיה (הגדולה בהיסטוריה) מהווה חותמת אופטימית עבור החברות השונות בתחום, שהרי הן יידרשו לייצר את הנשק שיועבר לסעודים.

S&P Aerospace & Defense Select Industry מדד

בתחום התעשיות הביטחוניות קשה יותר לנתח את תמהיל המוצרים של כל חברה וחברה, במיוחד ככל שאמצעי הלחימה הופכים להיות משוכללים יותר. הלקוחות של החברות אינם צרכנים פרטיים אלא ממשלות, אשר תלויות בתקציבים ממשלתיים וביציבות פוליטית וביטחונית. לכן, משקיעים רבים מעדיפים להיחשף לחברות הטובות והמוצלחות ביותר בסקטור זה בצורה מפוזרת דרך השקעה במדד סקטוריאלי.

מדד ה-S&P Aerospace & Defense Select Industry, עוקב אחר חברות מסקטור תעשיית הנשק והחלל שבארה"ב וכוללות במדד ה-S&P Total market. המדד מכיל חברות שעוסקות לפחות באחד התחומים הבאים: ציוד הגנה אווירית (צבאית ואזרחית), חלקי חילוף לתעשיית ההגנה האווירית, מטוסי קרב, מערכות הגנה וציוד חלל. אמנם החברות הכלולות במדד הינן חברות אמריקאיות בלבד, אך הן חברות גלובליות, המוכרות את מוצריהן לרוב הממשלות בעולם.

להלן מספר החזקות מרכזיות במדד:

שם חברה	משקל במדד*
BWX Technologies Inc.	3.91%
Hexcel Corp	3.86%
United Technologies Corp	3.79%
B/E Aerospace Inc	3.79%
Lockheed Martin	3.78%
Boeing Co	3.75%
Raytheon Co	3.75%
General Dynamics	3.72%

*נכון לתאריך 31.03.2017

סקטור הסייבר

כאמור, מתקפות סייבר הפכו לדבר שגרתי בעולם ולאחד מהאיומים המרכזיים על ממשלות וגופים עסקיים, כאשר התוקפים עשויים להיות גורמים פליליים, גורמים אידאולוגיים או ממשלות וגופי ביון. אם התעשיות הביטחוניות הן עדיין הנשק המרכזי כיום, הסייבר הוא הנשק המרכזי של העתיד. צוות קטן עם יכולות גבוהות יכול לזרוע הרס חסר ממדים במדינה אחרת, ללא ירייה אחת או תזוזה של טנק. כמובן שהמדינות בעולם מבינות היטב את גודל האיום, ולכן מקצות יותר ויותר משאבים לתחום ההגנה ותקיפות נגד.

מדד ה- ISE Cyber index מרכז חברות מסקטור הסייבר שבארצות הברית. עיקר פעילותן של החברות הנכללות במדד הינו מתן שירות של חומרה או תוכנה לאבטחת הסייבר.

מחירי המניות של מרבית החברות במדד עלו בחודות בשנים האחרונות וכעת החברות נסחרות במכפילים גבוהים. על מנת להצדיק את התמחור הנוכחי, החברות יצטרכו להציג צמיחה דו ספרתית גבוהה בשנים הקרובות. לחברות הישראליות חלק יחסי גדול בין המדינות המרכיבות את המדד, כשחוץ מארה"ב, היא המובילה במספר החברות הנכללות בו עם למעלה מ- 10% מסך המדד.

להלן מספר החזקות מרכזיות במדד:

שם חברה	משקל במדד*
AHNLAB INC	5.06%
FIREEYE INC	4.22%
QUALYS INC	4.09%
SYMANTEC CORPORATION	4.05%
GIGAMON INC	3.93%
CHECK POINT SOFTWARE	3.91%
FORTINET INC	3.87%
Trend Micro INC	3.81%

*נכון לתאריך 31.03.2017

לסיכום

התעשיות הביטחוניות הן המרוויחות העיקריות מאי היציבות ואי השקט בעולם. ניסויי הטילים, פיגועים במדינות מערביות ותקיפות יומיומיות במלחמת סייבר הובילו את מעצמות העולם להגדיל את תקציבי ההגנה שלהן, ובכך לייצור ביקוש גדול יותר לכל התעשייה הביטחונית. ארה"ב היא כמובן הצרכן והיצרן המרכזי של התעשיות הביטחוניות, בפער ניכר מכל מדינה אחרת, ובחירותו של דונלד טראמפ לנשיאות תומכת בהמשך הגדלת תקציב ההגנה בשנות כהונתו.

המניות המרכיבות את המדדים בתעשיות הביטחוניות נסחרות במכפילים גבוהים, אך החברות צפויות ליהנות מהמשך צמיחה בהכנסות וברווחיות בשנים הקרובות. פעמים רבות לא ניתן לקבל מידע מעמיק על מוצרי החברות בפיתוח או לגעת במוצר הסופי על מנת להבין את טיבו. לכן, בתחום זה, ישנה עדיפות להיחשף לחברות המובילות באמצעות השקעה במדד, שייחנה מרוח הגב הצפויה בתחום התעשיות הביטחוניות בשנים הבאות. מדינות רבות צפויות בשנים הקרובות להמשיך את מגמת רכישת הנשק המסורתי כגון: מטוסים, מטוסים ללא טייס וטילים מתקדמים, ובנוסף להגדיל את תקציבי ההשקעה בתחום הסייבר, על מנת להגן על תשתיות המדינה ועל מנת לפתח יכולת לתקוף חזרה גופים עוינים המאיימים על המדינה.